

РОЗДІЛ 8. ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСУВАННЯМ ПРИВАТНОЇ ШКОЛИ ТА ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ
MANAGEMENT OF FINANCING PRIVATE SCHOOL AND ITS IMPROVEMENT

УДК 657.:/336.

Алескерова Ю.В.д.е.н., старший науковий співробітник,
доцент кафедри фінансів, банківської
справи та страхування
Вінницький національний аграрний
університет**Вигівська А.О.**магістр
Вінницький національний аграрний
університет

У статті розглянуто освітній ринок в Україні та досліджено фінансування закладів освіти, зокрема приватних. Доведено, що управління фінансуванням приватної школи законодавчо закріплено неналежним чином. Констатовано, що необхідне створення нормативно-фінансових умов для розвитку фінансування ринку приватних послуг в освіті в Україні за сьогоденних умов.

Ключові слова: управління, фінансування, приватна школа, вища школа, освіта, Україна, закони України.

В статье рассмотрен образовательный рынок в Украине и исследовано финансирование учебных заведений, в том числе частных. Доказано, что управление финансированием частной школы законодательно закреплено не должным образом. Констатировано, что необходимо созда-

ние нормативно-финансовых условий для развития финансирования рынка частных услуг в образовании в Украине в современных условиях.

Ключевые слова: управление, финансирование, частная школа, высшая школа, образование, Украина, законы Украины.

The article examines the educational market in Ukraine and studies the financing of educational institutions, in particular, private ones. It is proved that the management of financing private school is not properly established by law. It was stated that it is necessary to create normative and financial conditions for the development of financing for the private services market in education in Ukraine under the current conditions.

Key words: management, financing, private school, higher education, education, Ukraine, laws of Ukraine.

Постановка проблеми. З перших років незалежності України значна увага приділяється темі побудови громадянського суспільства, демократії, захисту прав та свобод громадян. Усі ці процеси, без сумніву, реалізуються дуже важко, бо нелегко змінити стереотипи людей, які звикли до загальних стандартів і часто не бажають сприймати нове. Ця проблема особливо гостро постає у фінансуванні системи освіти, яка дуже повільно просувається у напрямі підвищення її якості та демократизації.

Питання фінансування освіти не можна відкласти до кращих часів, посилаючись на економічні кризи, бо діти ростуть щодня, кожен пропущений день, як борг, який потім доведеться сплачувати з великими відсотками.

Створення дієвої системи доступної неперервної освіти має розглядатися як базова умова реалізації права кожної людини на вільний розвиток, проголошеного у Конституції України забезпечення гідного рівня життя громадян. Проте на сучасному етапі розвитку країни у сфері науки й освіти існує низка проблем. Проблемою багатьох закладів є недостатня кількість студентів, що в середньому становить лише 6,6 тис. осіб, коли у більшості країн світу в університетах навчається в середньому 30 тис. студентів у кожному [14].

Із цих причин гостро постала необхідність змінити загальні підходи до управління в освітньо-науковій сфері, а саме її фінансування. З огляду на постійне зростання ролі освіти і науки у сучасному світі, а також на економічні та соціально-демографічні тенденції, що мають місце в Україні, доцільно розробити і запровадити комплексну

концепцію розвитку приватної освітньо-наукової системи нашої держави, що дасть змогу скористатися перевагами інтелектуального потенціалу в інтересах народу України, а також оперативно виправити недоліки і припинити негативні тенденції [2].

Фінансові ресурси є основою діяльності підприємства, тобто саме вони стають передумовою його функціонування. Різні наукові підходи до визначення поняття «фінансові ресурси» зводяться до того, що це є кошти, які використовує підприємство на правах власності або надані у його розпорядження для забезпечення простого чи розширеного відтворення а також для задоволення соціальних потреб трудового колективу[4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження процесів розвитку фінансування приватної освіти в Україні знайшли відображення в працях таких учених, як С.К. Андрейчук, В.П Андрущенко, Т.М. Боголіб, Л.І. Даниленко, Т. Єганова, С.А. Калашнікова, Л.І. Карамушка, В.І. Луговий, Л.І. Парашенко та ін.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження управління фінансуванням приватної школи та її вдосконалення в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Державою законодавчо визначено основні джерела фінансування закладів вищої освіти державної форми власності: кошти державного бюджету, кошти галузей економіки, державних підприємств і додаткові надходження. Бюджетний кодекс України дозволяє державним вищим навчальним закладам поєднувати бюджетне фінансування із власними надходженнями, які утворюються вна-

слідок надходження плати за послуги, що надаються ВНЗ згідно із законодавством. Тобто фактично державним вищим навчальним закладам надано право реалізовувати свої освітні послуги. Але при цьому слід урахувати вимоги ст. 72 Закону України «Про вищу освіту», де визначено, що «у вищих навчальних закладах державної і комунальної форм власності кількість студентів, прийнятих на перший курс на навчання за державним замовленням, повинна становити не менше ніж 51% від загальної кількості випускників загальноосвітніх навчальних закладів» [3].

Фінансування приватних закладів освіти здійснюється за рахунок платного навчання з використанням різноманітних джерел.

Як джерела фінансування приватної вищої школи доводиться розглядати додаткові джерела фінансування (ст. 61 Закону України «Про освіту») [6], які в контексті цієї статті сприймаються насамперед як перелік додаткових джерел фінансування для державних ВНЗ. Це, відповідно, кошти, одержані за навчання, підготовку, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів відповідно до укладених договорів, плата за надання додаткових освітніх послуг, кошти, одержані за науково-дослідні роботи (послуги) й інші роботи, виконані навчальним закладом на замовлення підприємств, установ, організацій і громадян, доходи від реалізації продукції навчально-виробничих майстерень, підприємств, цехів і господарств, від надання в оренду приміщень, споруд, обладнання, дивіденди від цінних паперів, валютні надходження, добровільні грошові внески, матеріальні цінності, одержані від установ, організацій і окремих громадян та інші кошти (за винятком дотацій місцевих бюджетів) [6].

Зі ст. 70 Закону України «Про вищу освіту» можна встановити, що ВНЗ приватної форми власності можуть користуватися банківськими кредитами, засновувати сталий фонд і розпоряджатися доходами від його використання відповідно до умов функціонування сталого фонду й отримувати майно, кошти і матеріальні цінності, у тому числі як благодійну допомогу. Сталий фонд – це сума коштів або вартість іншого майна, призначена для інвестування або капіталізації на строк не менше ніж 36 місяців, пасивні доходи від якої використовуються ВНЗ для здійснення його статутної діяльності в порядку, визначеному благодійником або уповноваженою ним особою (ст. 1 Закону України «Про вищу освіту») [3].

Ураховуючи те, що вищі навчальні заклади є суб'єктами господарювання та зважаючи на особливості їх діяльності, можна конкретизувати дане визначення: фінансові ресурси вищого навчального закладу – це всі грошові активи у фондовій та нефондовій формах, що формуються за рахунок бюджетних коштів та коштів, отриманих як плата за освітні та інші послуги, які надають для задоволення освітніх потреб особи, суспільства і держави, перебувають у їхньому розпорядженні на правах оперативного управління та використовуються для фінансування підготовки кадрів відповідно до державних стандартів освіти, зміцнення та розширення матеріально-технічної бази [3].

Останніми роками у сфері вищої освіти України назріла невідкладна потреба у радикальних змінах. Переглядаються обсяги її фінансування, посилено вимоги щодо підзвітності й ефективності діяльності ВНЗ. Можна стверджувати, що найважливішими факторами змін у цій сфері стали гло-

Таблиця 1

Джерела фінансування закладів вищої освіти

Державне фінансування вищої освіти	Недержавне фінансування вищої освіти
Пряме фінансування (з одного або декількох рівнів державного управління) на основі кошторисів або нормативів	Кошти, одержані на навчання, підготовку, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів відповідно до укладених договорів
Додаткові асигнування за окремими категоріальними програмами, заходами тощо (наприклад, програма підтримки найкращих студентів)	Плата за надання додаткових освітніх послуг
Дотації або субвенції для вирівнювання диспропорцій між регіонами	Кошти, одержані за науково-дослідні роботи та інші роботи, виконані закладом освіти на замовлення підприємств, установ, організацій та громадян
Фінансування специфічних програм (кредитування навчання, ваучерна освіта, харчування малозабезпечених дітей)	Доходи від реалізації продукції навчально-виробничих майстерень, підприємств, дільниць і господарств, від надання в оренду приміщень, споруд, обладнання
Виділення матеріальних ресурсів, надання пільг	Дотації з місцевих бюджетів
За формулою, яка враховує певні кількісні та якісні показники діяльності навчального закладу	Кредити і позички банків, дивіденди від цінних паперів та доходи від розміщення на депозитних вкладах тимчасово вільних позабюджетних коштів
За конкурсом або на рівні минулого року	Добровільні грошові внески, матеріальні цінності, одержані від підприємств, установ, організацій, громадян
«Блокові» гранти	

балізація, інтернаціоналізація, новітні технології навчання (зокрема, дистанційні) [1].

Сьогодні більшість західних експертів із питань освіти вбачають вихід у застосуванні дистанційного навчання на базі мережевих технологій (Інтернет). З усіх західноєвропейських країн найбільшого розвитку неперервна освіта (дистанційна) набула у Фінляндії, Норвегії, Великобританії та Франції. Для порівняння зазначимо, що доходи університетів Франції від організації неперервної освіти становлять 240 млн. дол. на рік, або 10% ринку освітніх послуг для дорослого населення [2].

Управління фінансовою діяльністю приватних ВНЗ полягає у забезпеченні мобілізації, розподілу, аналізу (оперативного, поточного й перспективного) і контролю руху фінансових ресурсів.

Зарубіжний досвід державного регулювання діяльності ВНЗ показує, що міністерства освіти інших країн зберігають за собою ключову роль у визначенні національної стратегії розвитку системи вищої освіти. Проте частина їхніх функцій, зокрема і щодо фінансування, може передаватися різним посередникам-організаціям, спеціалізованим агентствам або безпосередньо вищому навчальному закладу [5].

Фінансові ресурси вищих навчальних закладів можна класифікувати за такими ознаками: місцем створення; джерелами формування; формою власності; методами акумулювання; рівнем управління; напрямками використання; регулярністю надходження.

Досвід багатьох країн свідчить, що ефективне функціонування вищої освіти досягається за рахунок:

- державної політики, спрямованої на підтримку і розвиток вищої освіти;
- ефективного управління фінансовими ресурсами на рівні вищих навчальних закладів.

Серед фінансових засобів, які отримують недержавні ВНЗ, переважне місце займають субсидії урядів. Це дає органам державної влади право контролювати цільове використання коштів та якість навчальної роботи. Іншими вагомими джерелами фінансування недержавних ВНЗ є недержавні субсидії: засоби фірм, благодійних фондів, приватних осіб тощо [4].

У західних країнах управління фінансами набуло динамічнішого розвитку у сфері активізації бюджетного менеджменту, важливою частиною якого стало бюджетування. Зарубіжний досвід використання бюджетування як однієї з технологій управління фінансами свідчить про те, що воно само по собі не може існувати без системного підходу, оскільки орієнтоване на певні результати від витратання бюджетних коштів [2].

Ефективного результату, своєю чергою, практично неможливо досягти виключно за рахунок застосування технологій бюджетування, оскільки

це взаємопов'язаний ланцюг заходів і фінанси лише обслуговують їх здійснення. Саме тому в більшості зарубіжних країн технології бюджетування запроваджувалися або одночасно зі структурними реформами, або одразу ж після них [5].

Зупинимося на дослідженні комплексу показників фінансування освіти. Обсяг фінансування освіти в різних країнах устанавлюють у відсотках від ВВП, що означає їх пряму залежність від рівня розвитку економіки. У тому числі спостерігається така тенденція: чим вище рівень розвитку економіки (величина ВВП), тим більший обсяг фінансових ресурсів має вища освіта [8].

У системі освіти треба розрізняти реінжиніринг освітніх послуг і реінжиніринг бізнес-процесів. У першому випадку ми маємо на увазі переорганізацію освітньої діяльності ВНЗ, розроблення нових освітніх програм і курсів, які орієнтовані на вимоги ринку праці й освітніх послуг, а в другому – зміни в управлінських, адміністративних та інших процесах, що можна називати бізнес-процесами [2].

Сучасна ієрархічна система бюджетів ВНЗ має функціональний підхід й охоплює всю його діяльність у період бюджетування – від надання освітніх послуг і адміністративних витрат до управління фінансовими потоками. Але традиційна система бюджетування закладів вищої освіти має низку недоліків, які особливо чітко виявляються в сучасних економічних умовах, а саме:

- бюджети відображають стан фінансових ресурсів ВНЗ на певний момент часу, концентруючи увагу винятково на короткостроковий фінансовий період;
- рівень витрат визначається на підставі результатів попереднього періоду бюджетування, відкоригованих на рівень інфляції, що часто призводить до невиправданого завищення витрат;
- традиційна система бюджетування не надає механізмів, які дають змогу оптимізувати діяльність ВНЗ з урахуванням зміни потреб ринку освітніх послуг; відсутні механізми, стимулюючі зниження витрат ВНЗ на ведення фінансово-господарської діяльності, тому структурні підрозділи прагнуть виконати витратну частину бюджету в запланованому обсязі, іноді проводячи сумнівні за своєю ефективністю витрати;
- у традиційній системі бюджетування витрати розподіляються за бюджетним класифікатором, в якому відсутні механізми, що дають змогу якісно контролювати їх ефективність.

Таким чином, економіко-методологічний складник має бути спрямований на створення нової ефективної організаційної структури з поєднанням функціонального і процесного підходів до системи управління ВНЗ. Успішність її реалізації повністю визначає ефективність функціонування створюваної системи бюджетування таких закладів.

Мета удосконалення сучасного механізму фінансового забезпечення приватних закладів вищої освіти – оптимізувати як джерела фінансування, так і видатки. Збільшення обсягів власних надходжень приватних вищих навчальних закладів від надання платних послуг обмежується кадровим потенціалом та матеріально-технічним забезпеченням, а також попитом на такі послуги з боку споживачів. Одна з найбільш значущих відмінностей поточного стану системи освіти України полягає у значно нижчих, ніж у розвинутих країнах, абсолютних показниках фінансування [6].

В освітніх бюджетах і України, і розвинутих держав переважають державні інвестиції. Варто зауважити, що приватні інвестиції в систему вищої освіти у розвинутих країнах не обмежуються безпосередньою платою за навчання. Суттєві надходження ВНЗ отримують у вигляді різноманітних пожертв від благодійників та як оплату за здійснювані для приватних компаній наукові дослідження і прикладні розробки. Своєю чергою, розвинуті системи студентського кредитування дають змогу громадянам оплачувати навчання протягом тривалого періоду після його закінчення, таким чином, значною мірою перекладаючи витрати на банківські системи відповідних країн [9].

Отже, основні особливості управління фінансовими ресурсами ПВНЗ:

- відмова від централізованого адміністрування;
- повна відповідальність за збалансованість власних бюджетів;
- сучасна практика створення в університеті колегіального органу управління (Ради), який відповідає за принципові питання діяльності університету, та адміністративної структури, очолюваної ректором;
- суттєвий акцент на фінансовому плануванні;
- рівень майбутніх витрат визначається на підставі результатів попереднього періоду бюджетування, відкоригованих на рівень інфляції, що часто призводить до невинуватого завищення витрат;
- ієрархічна система бюджетів;
- значно нижчі, ніж у розвинутих країнах, абсолютні показники фінансування.

Законом України «Про вищу освіту» передбачене право вищого навчального закладу самостійно визначати форми навчання та види організації навчально-виховного процесу, самостійно розробляти та запроваджувати власні програми наукової та науково-виробничої діяльності, вдосконалювати та актуалізувати організаційну структуру, створюючи певні структурні підрозділи (інститути, коледжі, технікуми, факультети, відділення, філії тощо) [3].

У ст. 65 Закону України «Про вищу освіту» передбачено, що вищий навчальний заклад, відповідно до свого статуту, може надавати фізич-

ним та юридичним особам платні послуги в галузі вищої освіти і пов'язаних із нею інших галузях діяльності за умови забезпечення провадження освітньої діяльності [3].

Кабінет Міністрів України через систему органів виконавчої влади здійснює державну політику в галузі освіти, у межах своїх повноважень видає нормативно-правові акти з питань вищої освіти та забезпечує контроль над виконанням законодавства про вищу освіту (постанови Кабінету Міністрів України від 5 квітня 1994 р. № 224 «Про порядок створення, реорганізації і ліквідації навчально-виховних закладів», від 29 листопада 2001 р. № 1614 «Положення про Державну інспекцію навчальних закладів») [12].

Управління в галузі вищої освіти в межах своєї компетенції здійснює й Міністерство освіти і науки України (Наказ МОН України «Положення про ради ректорів (директорів) вищих закладів освіти України» від 12 травня 1996 р. № 146) [2].

За Законом «Про вищу освіту» система стандартів вищої освіти є основою оцінки якості вищої освіти та професійної підготовки, а також якості освітньої діяльності ВНЗ незалежно від їх типів, рівнів акредитації та форм навчання.

Законом України «Про вищу освіту» встановлюються чотири рівні акредитації ВНЗ, в яких здійснюється підготовка фахівців за спеціальностями відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів. Кабінет Міністрів, МОН та Державна акредитаційна комісія України здійснюють контроль над акредитуванням вищих навчальних закладів державної і комунальної форм власності. Крім того, кожний вищий навчальний заклад України повинен пройти державну атестацію [4].

Господарський кодекс України (ГКУ) (ст. 113) визначає приватне підприємство як підприємство, що діє на основі приватної власності одного або кількох громадян, іноземців, осіб без громадянства та його (їх) праці чи з використанням найманої праці. Приватним є також підприємство, що діє на основі приватної власності суб'єкта господарювання – юридичної особи [1].

Товариством з обмеженою відповідальністю (ст. 80 ГКУ) є господарське товариство, що має статутний фонд, поділений на частки, розмір яких визначається установчими документами, і несе відповідальність за своїми зобов'язаннями тільки своїм майном. Ураховуючи, що приватні вищі навчальні заклади використовують працю засновників або найманих осіб, а також створюються для отримання прибутку, їм найбільше відповідає організаційно-правова форма товариства з обмеженою відповідальністю [5].

ВНЗ, відповідно до свого статуту, може надавати фізичним та юридичним особам платні послуги в галузі вищої освіти за умови забезпечення провадження освітньої діяльності. Перелік

видів платних послуг у галузі вищої освіти визначається Кабінетом Міністрів України [24, с. 557–564]. Порядок надання платних послуг державними навчальними закладами та договір про навчання розроблюється галузевими міністерствами [2].

Фінансування діяльності приватних ВНЗ, згідно із Законом України «Про вищу освіту», здійснюється їх засновниками та з інших джерел, не заборонених законодавством [3].

Відповідно до ст. 27 Закону України «Про вищу освіту», ВНЗ незалежно від форми власності працюють на засадах неприбутковості, а неприбутковими підприємствами (установами, організаціями), згідно з пп. 14.1.121 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України (ПКУ) від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI, є суб'єкти, які не є платниками податку на прибуток підприємств, відповідно до п. 133.4 ст. 133 ПКУ. Враховуючи зазначене, приватні ВНЗ, як і державні та комунальні, не є комерційними, а отриманий прибуток, якщо він є, спрямовують, відповідно до своїх статутів, виключно на свій розвиток. Загалом же, відповідно до Закону України «Про освіту», навчальні заклади самостійно розпоряджаються прибутками від господарської та іншої передбаченої їхніми статутами діяльності [2].

Невід'ємною частиною законодавства України є також документи, в яких визначена стратегія розвитку вищої освіти:

– державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»), 1993 р. [4];

– Національна доктрина розвитку освіти, 2002 р.;

– Указ Президента України «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні» № 926 від 30 вересня 2010 р.;

– Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр, схвалена в 2012 р.

Аналіз чинного законодавства вказує на те, що фінансові відносини за участю ВНЗ приватної форми власності майже не регламентуються правовими приписами на відміну від державних ВНЗ, яким через історично зумовлену тривалість функціонування у національній освітній системі переважно приділяється увага в законодавстві [1].

Фінансові ресурси ПВНЗ – це частина грошових коштів підприємства або придбані на них основні та оборотні засоби, що формуються в процесі розподілу і перерозподілу національного багатства, внутрішнього валового продукту і національного доходу, які акумулюються за рахунок власних, позичених та залучених коштів та перебувають у розпорядженні суб'єкта господарювання і необхідні для виконання ним фінансових зобов'язань, здійснення витрат для забезпечення процесу розширеного відтворення, а також одержання прибутку від здійснення виробничо-господарської діяльності. Переважаючим у сучасній науковій

думці є підхід грошового вираження фінансових ресурсів, однак їх матеріалістична форма теж не відхиляється [6].

Основні джерела фінансування закладів вищої освіти приватної форми власності визначено законодавчо: платне навчання з використанням різноманітних джерел, диверсифікація надходжень коштів за рахунок надання додаткових освітніх послуг і ефективного управління фінансовими ресурсами [7].

Управління фінансовою діяльністю приватних ВНЗ полягає у забезпеченні мобілізації, розподілу, аналізу (оперативного, поточного й перспективного) і контролю руху фінансових ресурсів. ВНЗ несуть повну відповідальність за збалансованість власних бюджетів. Таким чином, загальна тенденція майже в усіх країнах полягає у наданні навчальним закладам більшої фінансової незалежності за умови більшої підзвітності за підсумками роботи [8].

Сучасна ієрархічна система бюджетів ВНЗ має функціональний підхід й охоплює усю його діяльність у періоді бюджетування – від надання освітніх послуг і адміністративних витрат до управління фінансовими потоками. Велика увага приділяється фінансовому плануванню видатків на освіту, об'єктом якого переважно виступають фінансова діяльність суб'єкта бюджетної установи та відповідне коло фінансових операцій [9].

Одна з найбільш значущих особливостей поточного стану системи освіти України полягає у значно нижчих, ніж у розвинутих країнах, абсолютних показниках фінансування.

Фінансові ресурси вищих навчальних закладів можна класифікувати за такими ознаками: місцем створення; джерелами формування; формою власності; методами акумулювання; рівнем управління; напрямками використання; регулярністю надходження. Процеси формування і використання фінансових ресурсів вищих навчальних закладів приватної форми власності регламентовані у нормативно-правових актах: Цивільному кодексі України, Законі «Про вищу освіту», Законі «Про освіту», постановах Кабінету Міністрів, постановах Міністерства освіти і науки України [13].

Висновки з проведеного дослідження. Система освіти України потребує оновлення у сфері управління та фінансування приватних закладів, а також постійного пошуку підвищення якості освітнього процесу. Ця тема є актуальною для всіх країн світу, бо виховання та освіта дітей сьогодні – це надійний внесок у життя громадянського суспільства в майбутньому. Кожна країна по-своєму вирішує цю проблему, підтримує різноманітні ініціативи та вкладає чималі кошти у її вирішення. Надання приватним школам реальних можливостей для розвитку та розширення їх мережі від-

криває нові перспективи та заохочує небайдужих талановитих людей до пошуку нових підходів до навчання та виховання дітей. Разом із тим держава автоматично розширює коло людей, причетних до вирішення питань свободи вибору якісної освіти та пошуку нових методів управління та фінансування навчальним закладом. Але держава зробить справжній прорив у розвитку освіти лише тоді, коли талановиті творчі люди долучаться до управління фінансуванням школою. Аналіз чинного законодавства свідчить про те, що фінансова діяльність приватних ВНЗ в Україні сьогодні не має належного нормативно-правового забезпечення [14].

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Андрейчук С.К. Державне управління реформуванням вищої освіти в Україні в контексті Болонського процесу: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.01 «Теорія та історія державного управління»; Львівський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. Львів, 2007. 21 с.
2. Андрущенко В.П., Андрущенко Т.В. Наукова картина світу в освітньому контексті. Тематичний випуск «Безперервна освіта в Україні: реалії та перспективи»: додаток до теоретичного та науково-методичного часопису «Вища освіта України». 2008. № 4. С. 10–14.
3. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / В.П. Андрущенко, І.Д. Бех, М.І. Бурда та ін.; редкол. В.Г. Кремень (голова), В.І. Луговий (заст. голови), В.М. Мадзігон (заст. голови), О.Я. Савченко (заст. голови); за заг. ред. В. Г. Кременя. К.: Пед. думка, 2011. 304 с.
4. Баран М.П. Модернізація вищої освіти України: роль Міжнародних організацій. Інноваційні процеси економічного і соціально-культурного розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід: тези доповідей Міжнародної конференції молодих учених і студентів. Тернопіль: ТНЕУ, 2010. 379 с.
5. Боголіб Т.М. Вдосконалення фінансового забезпечення вищої освіти. Вісник ТДЕУ. 2016. № 3. С. 76–87.
6. Боголіб Т.М. Фінансове забезпечення розвитку вищої освіти і науки в трансформаційний період: монографія. К.: Міленіум, 2012. 508 с.
7. Бойко А. Конкурентоспроможність освіти як показник її ефективності та якості. Вища освіта України. 2008. № 3. С. 16–23.
8. Болубаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти: навч. посіб. для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти. К.: КОМПАС, 2012. 64 с.
9. Вища освіта в Україні. Нормативно-правове регулювання: нормат. зб. / За заг. ред. М.Ф. Степка, Л.М. Горбунової. К.: Форум, 2013. Т. 1. 798 с.
10. Господарський Кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV, зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
11. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2016 № 1556-VII, зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/print/1483438100682353>.
12. Про Державну національну програму «Освіта» (Україна XXI століття): Постанова Кабінету Міністрів від 03.11.1993 № 896. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>.
13. Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1187. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF>.
14. Про освіту: Закон України від 23.05.1991 р. № 1060-XII, зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
15. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV, зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
16. Єганова Т. Приватна школа – дзеркало змін у суспільстві. Загальноосвітні заклади приватної форми власності в системі освіти України. Одеса: Іміджпрес, 1999.
17. Карамушка Л. Актуальні проблеми психології управління загальноосвітніми закладами освіти, заснованими на приватній формі власності. Загальноосвітні заклади приватної форми власності в системі освіти України. Одеса: Іміджпрес, 1999.
18. Погрібна Н.С. Управляти школою по-новому. К.: Шкільний світ, 2009. 112 с.
19. Лаврук В. Діагностика управлінської компетентності директора школи. К.: Шкільний світ, 2008. 128 с. – («Бібліотека Шкільного світу»).
20. Конституція України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1996. № 30. С. 141.
21. Закон України «Про загальну середню освіту». Відомості Верховної Ради (ВВР). 1999. № 28. С. 230.

REFERENCES:

1. Andreychuk S. K. Derzhavne upravlinnya reformuvanniam vishchoi osviti v Ukraini v konteksti Bolons'kogo protsesu [Tekst]: avtoref. dis... kand. nauk z derzh. upr.: 25.00.01 "Teoriya ta istoriya derzhavnogo upravlinnya" / Andreychuk Stanislav Kazimirovich. – L'vivskiy regional'niy institut derzhavnogo upravlinnya Natsional'noi akademii derzhavnogo upravlinnya pri Prezidentovi Ukraini. – L'viv, 2007. – 21 s.
2. Andrushchenko V. P. Naukova kartina svitu v osvitn'omu konteksti [Tekst] / V. P. Andrushchenko, T. V. Andrushchenko // Tematichniy vipusk "Bezperervna osvita v Ukraini: realii ta perspektivi" – dodatok do teoretichnogo ta naukovo-metodichnogo chasopisu "Vishcha osvita Ukraini". – 2008. – № 4. – S. 10-14.
3. Andrushchenko V.P. Natsional'na dopovid' pro stan i perspektivi rozvitku osviti v Ukraini / Nats. akad. ped. nauk Ukraini; [avt.: V.P. Andrushchenko, I.D. Bekh, M.I. Burda ta in.; redkol. V.G. Kremen' (golova), V.I. Lugoviy (zast. golovi), V.M. Madzigon (zast. golovi), O.Ya.Savchenko (zast. golovi)]; za zag. red. V. G. Kremeny. – K.: Ped. dumka, 2011. – 304 s.
4. Baran M. P. Modernizatsiya vishchoi osviti Ukraini: rol' Mizhnarodnikh organizatsiy [Tekst] / M. P. Baran // Innovatsiyni protsesi ekonomichnogo

i sotsial'no-kul'turnogo rozvitku: vitchiznyaniy ta zarubizhniy dosvid: tezi dopovidey Mizhnarodnoi konferentsii molodikh uchenikh i studentiv. – Ternopil': TNEU, 2010. – 379 s.

5. Bogolib T.M. Vdoskonalennya finansovogo zabezpechennya vishchoi osviti // Visnik TDEU. – 2016. – № 3. – S. 76-87

6. Bogolib T. M. Finansove zabezpechennya rozvitku vishchoi osviti i nauki v transformatsiyniy period: monografiya / T. M. Bogolib. – K.: Milenium, 2012. – 508 c.

7. Boyko A. Konkurentospromozhnist' osviti yak pokaznik ii efektyvnosti ta yakosti / A. Boyko // Vishcha osvita Ukraïni. – 2008. – № 3. – S. 16-23.

8. Bolyubash Ya.Ya. Organizatsiya navchal'nogo protsesu u vishchikh zakladakh osviti: Navch. posibnik dlya slukhachiv zakladiv pidvishchennya kvalifikatsii sistemi vishchoi osviti. – K.: VVP "KOMPAS", 2012.– 64 s.

9. Vishcha osvita v Ukraïni. Normativno-pravove reguluvannya: Normat. zb. / Za zag. red. M.F. Stepka, L.M. Gorbunovoi. – K.: Forum, 2013. – T. 1. – 798 s.

10. Gospodars'kiy Kodeks Ukraïni: Zakon Ukraïni vid 16 sichnya 2003 r. № 436-IV iz zminami ta dopovnenniyami // Elektronniy resurs – Rezhim dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

11. Pro vishchu osvitu: Zakon Ukraïni vid 01.07.2016 № 1556-VII iz zminami ta dopovnenniyami // Elektronniy resurs – Rezhim dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/print1483438100682353>

12. Pro Derzhavnu natsional'nu programu "Osvita" (Ukraïna KhKhl stolittya): postanova Kabinetu Ministriv vid 03.11.1993 № 896// Elektronniy resurs – Rezhim

dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>

13. Pro zatverdzhennya Litsenziynikh umov provadzhennya osvith'oi diyal'nosti zakladiv osviti: postanova Kabinetu Ministriv Ukraïni vid 30.12.2015 № 1187 // Elektronniy resurs – Rezhim dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF>

14. Pro osvitu: Zakon Ukraïni vid 23. 05. 1991 r. № 1060-XII iz zminami ta dopovnenniyami // Elektronniy resurs – Rezhim dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>

15. Tsivil'niy kodeks Ukraïni vid 16. 01. 2003 r. № 435-IV iz zminami ta dopovnenniyami // Elektronniy resurs – Rezhim dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

16. Eganova T. Privatna shkola – dzerkalo zmin u suspil'stvi / Tetyana Eganova // Zagal'noosvitni zakladi privatnoi formi vlasnosti v sistemi osviti Ukraïni. – Odesa: Imidzhpres, 1999.

17. Karamushka L. Aktual'ni problemi psikhologii upravlinnya zagal'noosvitnimi zakladami osviti, zasnovanymi na privatniy formi vlasnosti / Lyudmila Karamushka // Zagal'noosvitni zakladi privatnoi formi vlasnosti v sistemi osviti Ukraïni. – Odesa: Imidzhpres, 1999.

18. Pogribna N. S. Upravlyati shkolyu po-novomu / N. Pogribna. – K.: Shkil'niy svit, 2009. – 112 s.

19. Lavruk V. Diagnostika upravlins'koï kompetentnosti direktora shkoli / Vasil' Lavruk. – K.: Shkil'niy svit, 2008. – 128 s. – ("Biblioteka Shkil'nogo svitu").
5. Konstitutsiya Ukraïni // Vidomosti Verkhovnoi Radi Ukraïni (VVR). – 1996. – № 30. – S. 141. 6. Zakon Ukraïni "Pro zagal'nu serednyu osvitu" // Vidomosti Verkhovnoi Radi (VVR). – 1999. – № 28. – S. 230.

Aleskerova Yu.V.

Doctor of Economic Sciences, Senior Researcher,
Senior Lecturer at Department of Finance,
Banking and Insurance
Vinnytsia National Agrarian University
Vygs'ka A.O.,
Master's Degree
Vinnytsia National Agrarian University

MANAGEMENT OF FINANCING PRIVATE SCHOOL AND ITS IMPROVEMENT

From the first years of Ukraine's independence, much attention is being paid to the topic of building civil society, democracy, and protecting the rights and freedoms of citizens. All these processes, without a doubt, are very difficult to implement since it is not easy to change the stereotypes of people who are accustomed to common standards and often do not want to perceive the new one. This problem is particularly acute in financing education, which is moving very slowly towards improving its quality and democratization.

Therefore, the issue of financing education cannot be delayed until better times, referring to economic crises, because children grow up every day, every missed day as a debt, which then will have to be paid with a large percentage.

Creation of an effective system of accessible continuing education should be considered as the basic condition for the realization of the right of every person to the free development, proclaimed in the Constitution of Ukraine, ensuring a decent standard of living for citizens.

Financial resources are the basis of enterprise activity, that is, they are the prerequisite for its operation. Different scientific approaches to the definition of the concept of "financial resources" are reduced to the fact that these are funds that are used by the enterprise on the property rights or provided at its disposal in order to provide a simple or extended reproduction, as well as to meet the social needs of the labour collective.

Thus, the domestic system of higher education should be aimed only at the development, acquisition of new qualitative features, and this is possible only through the modernization of the statutory and legal base of the national higher education and the creation of a program of its consistent convergence with the European educational and scientific space. There is a lot of work done in Ukraine to solve these problems, as evidenced by the presence of a whole range of legal acts, but today there are problems with the legal mechanism to ensure high-quality modernization of higher education, which can only be solved at the state level.

The financial resources of the PWS are a part of the company's cash or fixed assets and working capital acquired from them, which are formed in the process of distribution and redistribution of national wealth, gross domestic product, and national income, which are accumulated at the expense of their own, borrowed funds, and are in the possession of the entity and the financial obligations necessary to fulfil it, the implementation of costs in order to ensure the process of expanded reproduction, as well as for the purpose of obtaining profits from realized production and economic activity. The prevailing in modern scientific thought is the approach of monetary expression of financial resources, but their materialistic form is also not rejected.

The financial management of private universities is to provide mobilization, distribution, analysis (operational, current, and future) and control of the movement of financial resources. Institutes of higher education are fully responsible for balancing own budgets. Thus, the general trend in almost all countries is to provide educational institutions with greater financial independence, subject to more accountability in the outcome of their work.

The education system of Ukraine needs to be updated in the field of management and financing of private institutions, as well as the constant search for the improvement of the educational process. This topic is relevant for all countries of the world, for the education, and upbringing of children today is a reliable contribution to the life of civil society in the future. Each country solves this problem in its own way, supports a variety of initiatives, and invests a lot in its solution. But the state will make a real breakthrough in the development of education only when talented creative people join the management of school financing. The analysis of the current legislation shows that the financial activity of private universities in Ukraine today has no proper legal and regulatory framework.